

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію

Власенко Анни Олександрівни „Підготовка майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі”,

представлену на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук за спеціальністю
13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Тема дисертаційного дослідження Власенко А.О. викликає інтерес своєю незаперечною новизною і складністю. Досліджувана проблематика є на сучасному етапі одночасно достатньо актуальною і значущою, оскільки метод проектів знаходить все більше поширення у системі освіти різних країн світу та передбачає створення умов творчого саморозвитку та самореалізації учнів орієнтованих на формування у них полікультурних, мовленнєвих, інформаційних, політичних та соціальних життєвих компетенцій. Робота присвячена важливим питанням розвитку сучасної педагогічної науки, зокрема в дослідженні розглядаються психолого-педагогічні особливості процесу готовності майбутніх учителів іноземної мови до здійснення проектної діяльності в початковій школі. Саме через метод проекту реалізується можливість самостійного здобування знань учнями, забезпечується їхня систематизація та можливість орієнтуватися в сучасному інформаційному просторі.

На сьогодні недостатньо розроблені шляхи активізації процесу підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в нових умовах навчання. Це підтверджує необхідність створення комплексного підходу до вивчення проблеми підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі.

На основі аналізу наукових джерел дисертанткою систематизовано пов'язані з темою роботи психолого-педагогічні дослідження, визначено стан розробленості і основні напрями у вивченні проблеми підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі.

Своєчасність роботи, що рецензується, обумовлена також тим, що й досі не існує єдиного концептуального підходу до визначення сутності педагогічних умов, основних складових, критеріїв, показників, рівнів підготовки та готовності майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі, що безсумнівно є науковою новизною дисертаційного дослідження та загалом розширює і доповнює наукові уявлення про зміст форм, методів, технологій професійної підготовки учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі. Вагомим внеском дисертантки є практичне значення одержаних результатів дослідження.

Ознайомлення з дисертацією свідчить про глибоке осмислення автором проблеми дослідження, що знайшло змістовне відображення у визначенні базових засад наукового пошуку. Дисертанткою у вступній частині дисертації подано чіткі та виважені формулювання, у ній йдеться про актуальність роботи, її методологічні орієнтири, об'єкт, предмет, гіпотезу дослідження, мету роботи.

Перший розділ дисертації **«Теоретичні основи підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі»** засвідчив наукову обізнаність та професійну компетентність дисертантки. В ньому висвітлено стан досліджуваної проблеми. Авторкою виявлено та проаналізовано основні наукові підходи проблеми підготовки студентів до проектної діяльності; уточнено зміст поняття «проектна діяльність» у контексті особливостей підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі із врахуванням вимог сучасного інформаційно-технологічного суспільства та важливості іноземної мови.

Незважаючи на складність та багатогранність досліджуваного феномену, А.О.Власенко вдалося грамотно побудувати програму емпіричного дослідження. У другому розділі дисертації **«Діагностика готовності майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі»** автором використано валідний арсенал діагностичних засобів, який

дозволив реалізувати завдання емпіричного етапу дослідження. Дотримання вимог репрезентативності у формуванні досліджуваних груп дозволили дисертантці здійснити кваліфікований аналіз отриманих емпіричних даних та сформулювати обґрунтовані висновки щодо особливостей стану готовності майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі.

Авторка, ґрунтуючись на положеннях науковців, визначила критерії готовності майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі: мотиваційний, когнітивний, операційно-діяльнісний та детально проаналізувала їхні відповідні показники; визначила рівні (низький, середній, високий) готовності майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі.

Необхідно зазначити, що в процесі виконання дисертаційної роботи авторкою отримані важливі, але такі, що викликають тривогу факти: загальна готовність майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі характеризується низькою якістю їхньої підготовки у контексті сучасних професійних вимог. Так, у більшій частині досліджуваних виявлено низький рівень готовності до проектної діяльності, який характеризується відсутністю стійких пізнавальних мотивів; несистемною спрямованістю на проектну діяльність, що обумовлено нерозумінням сутності проектної діяльності, низьким рівнем теоретичних знань про форми та способи її реалізації у початковій школі, відсутністю зацікавленості використовувати проектну діяльність. Усі висновки стосовно емпіричного дослідження сприймаються переконливо, не викликаючи сумнівів щодо проведення констатувального експерименту та інтерпретації його результатів.

Результати констатувального етапу експерименту засвідчили, що процес готовності майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в нових умовах навчання в початковій школі відбувається із певними труднощами, потребує цілеспрямованої корекції даного процесу із

врахуванням специфіки використання проектної технології у початковій школі та вікових, психологічних особливостей учнів.

У третьому розділі дисертації **«Модель і педагогічні умови процесу підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі та їх експериментальна перевірка»** дисертанткою змістовно обґрунтовано загальну стратегію, мету й завдання формувального експерименту, представлено авторську модель та педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів іноземної мови до здійснення проектної діяльності в початковій школі.

Важливо відмітити теоретичну обґрунтованість розробки авторської моделі підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі, що дало можливість визначити педагогічні умови необхідні для розвитку у майбутніх учителів іноземної мови готовності до здійснення проектної діяльності в початковій школі та виокремити у представленій моделі її основні блоки: методологічно-цільовий, змістово-процесуальний, результативно-оцінний, що свідчить про її комплексність. Розроблена дисертанткою модель дозволила пояснити особливості її реалізації та наочно представити динамічний аспект розвитку готовності до здійснення проектної діяльності в початковій школі майбутніми учителями іноземних мов, що виражається у взаємозв'язку всіх структурних елементів моделі, а саме: напрямів роботи, розвивальних засобів, форм організації навчання, методів, засобів та технологій навчання.

Відзначимо чітку структурованість педагогічних умов запропонованих дисертанткою, які теоретично обґрунтовані у відповідності до вищезазначеної моделі та спрямовані на здійснення систематичного та цілеспрямованого впливу на формування готовності здійснювати проектну діяльність майбутніми учителями іноземних мов в початковій школі. Важливо, що для реалізації педагогічних умов А.О.Власенко було передбачено використання різноманітних педагогічних технологій, форм та методів навчання: практичні і семінарські заняття, круглі столи, прес

конференції, дидактичні ігри, проекти, різноманітні заняття, ситуативний метод, метод ігрового проектування, проблемно-розвивальний метод та інші методи.

Результати впровадження авторської моделі та програми формувального експерименту, подані в дисертації, засвідчили свою ефективність, яка проявилась у позитивній динаміці зростання рівня готовності майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності у початковій школі, збільшенні кількості студентів із високим рівнем сформованості даного виду готовності та зменшенні кількості із середнім та низьким рівнем.

Вважаємо, що одержані результати дозволяють рекомендувати впровадження даної моделі та педагогічних умов, як засобів формувального характеру, у практику підготовки майбутніх учителів іноземних мов до проектної діяльності у вищих навчальних закладах.

Висновки, які робить дисертантка, доволі чітко сформульовані та переконливі. Вони синтезують усі основні результати дослідження, засвідчують виконання поставлених завдань та досягнення мети дисертаційної роботи. А.О. Власенко довела, що дослідження педагогічних особливостей підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі є актуальною науковою проблемою, теоретично обґрунтованою та емпірично доведеною; такою, що має чітко продемонстровану наукову новизну та безсумнівне практичне значення.

Зміст дисертації містить цілісну концепцію, яка обґрунтована на методологічному, теоретичному, практичному та методичному рівнях. Звертає на себе увагу те, що основні теоретичні підходи до досліджуваної проблеми науково аргументовані, відзначаються новизною та конкретністю. Низка практичних результатів, які є достатнім підґрунтям для основних теоретичних положень дисертації можуть вважатися надійними та вірогідними, оскільки забезпечені адекватністю методів та репрезентативністю вибірки. Дисертантка продемонструвала вміння

здійснювати науковий аналіз та узагальнювати отримані результати, формулювати теоретичні висновки та практичні пропозиції. У ході дослідження авторці вдалося успішно вирішити всі поставлені завдання з достатньою глибиною.

Загалом текст дисертації вдало структурований і логічно завершений, адже відчувається справжня захопленість дисертантки науковим пошуком, глибокий інтерес до своєї теми. Усі вищезазначені теоретичні та практичні результати роботи повною мірою викладені як в тексті дисертації, так і в опублікованих працях автора.

Даючи загальну позитивну оцінку результатам дослідження А.О.Власенко, вважаємо за необхідне висловити такі побажання та зауваження:

1. Аналізуючи стан наукової розробленості досліджуваної проблеми, автор на с.18 вказує на актуальність методу проектів у сучасних зарубіжних дослідженнях. Доцільно було б конкретизувати позиції тих науковців, які розглядали це питання в контексті підготовки майбутнього вчителя.

2. Дисертантка ґрунтовно розкриває і систематизує основні поняття дослідження (розділ 1.2). На нашу думку, характеристика поняття «проектна діяльність» була б більш системною і глибшою за умови подання її через призму інтерактивних педагогічних технологій, які набувають особливої актуальності у сучасній школі.

3. На етапі констатувального експерименту автор використовує ряд психодіагностичних методик для дослідження критеріїв готовності майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі, зокрема мотиваційного критерію. З тексту не зовсім зрозуміло, чому саме такі названі методики використані і чи пропонувалися альтернативні.

4. У розділі 3.1 досить детально розкриті принципи підготовки майбутніх учителів до проектної діяльності у початковій школі. На нашу

думку, автору варто було б вказати які з них вона вважає загальними, а які специфічними для підготовки вчителя іноземної мови, зорієнтованого на роботу у початковій школі.

5. Вважаємо, що автору варто було б оновити список використаних джерел до курсу за вибором (додаток Л).

Вказане не знижує наукового рівня дисертації. Здобувачка проявила самостійність у розробленні складної наукової проблеми, здійснила продуктивний теоретичний аналіз й отримала вагомні наукові результати.

На основі проведеного аналізу роботи можна стверджувати, що дисертаційна робота Анни Олександрівни Власенко „Підготовка майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі” є цілісним завершеним дослідженням, що має наукову новизну, теоретичне та практичне значення, містить результати, які є важливими як для науковців, так і для практиків та відповідає вимогам МОН України, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Офіційний опонент:
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри іноземних мов
Рівненського державного
гуманітарного університету

К.М. Павелків

